

Toxicologen: Haags verweer omtrent fipronil is erg zwak

Had de NVWA veel eerder moeten ingrijpen in de fipronil-affaire? Staatssecretaris Van Dam maakt geen haast met inhoudelijke antwoorden op Kamervragen. De Chickfriend-bazen zitten vast.

Door: Niels Waarlo 10 augustus 2017, 23:03

•

De Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) had al in november 2016 moeten weten dat fipronil in eieren terecht zou kunnen komen, nadat ze een tip had ontvangen over het gebruik ervan in kippenstallen. Dat zeggen twee toxicologen.

De Belgische Landbouwminister Denis Ducarme zei woensdag dat de NVWA al eind 2016 van de problemen met fipronil in eieren wist. De NVWA ontkende dat, met het argument dat ze wel getipt was over het gebruik, maar dat er 'geen aanwijzingen waren voor acute risico's voor de voedselveiligheid'.

Brief aan de Tweede Kamer

[Staatssecretaris Martijn van Dam vertrekt bij de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland na overleg met de pluimveessector. © ANP](#)

In een brief aan de Tweede Kamer onderschreven minister Schippers van Volksgezondheid en staatssecretaris Van Dam van Economische Zaken donderdag die lezing. Van Dam is verantwoordelijk voor de NVWA.

De hoogleraren toxicologie Martin van den Berg (Universiteit Utrecht) en Ivonne Rietjens (Universiteit Wageningen) vinden dat verweer zwak. Het argument 'dat er geen aanleiding was te denken dat fipronil in eieren of kippen terecht zou komen', zoals Schippers en Van Dam schrijven, is volgens hen aantoonbaar onjuist.

Onderzoeksrapporten

In de Kamerbrief staat een toxicologisch niet juiste constatering die gemakkelijker weerlegd kan worden

Van den Berg wijst op twee onderzoeksrapporten van de Europese Autoriteit voor Voedselveiligheid (EFSA), die de Europese normen bepaalt voor giftige stoffen. In het oudste van die rapporten, uit 2006, staat al dat fipronil zich ophoopt in weefsel als dieren het binnenkrijgen. Ook staat er dat

fipronil 'gemiddeld tot hoog persistent is', wat betekent dat het na een spuitsessie maanden in een stal blijft hangen.

In het rapport uit 2014 staat zelfs expliciet dat er rekening mee gehouden moet worden dat fipronil in producten als melk en eieren terecht kan komen. Een Britse studie uit 2008, gepubliceerd in vakblad British Poultry Science, laat zien hoe de gifstof zich inderdaad in kippeneieren ophoopt wanneer de stof aan kippenvoer is toegevoegd (0,103 milligram per kilogram voer). 'In de Kamerbrief staat een toxicologisch niet juiste constatering die gemakkelijker weerlegd kan worden', vat Van den Berg samen.

'Dioxinecrisis'

Als je niet meet, krijg je inderdaad geen aanwijzingen dat er een risico is

Kippen pikken constant in de grond, dus krijgen ze allerlei stoffen uit hun omgeving binnen, zegt Ivonne Rietjens. En dus kan het ook in de eieren terechtkomen. Ze wijst op de 'dioxinecrisis', een schandaal dat zich eind vorige eeuw in België afspeelde rond het kankerverwekkende dioxine, gevonden in zuivel en kippenvlees. Ook dat kregen kippen binnen door hun pikgedrag. Rietjens vindt het verweer in de Kamerbrief daarom zwak.

De toxicologen vallen ook over het argument dat onbekend was op welke schaal en hoe langdurig fipronil werd gebruikt in stallen, waarop volgt dat de NVWA 'dan ook geen aanleiding zag om de verantwoordelijke bewindspersonen te informeren.' Martin van den Berg: 'Dit is een onmogelijk punt. Hoe kan men hier, zonder gemeten te hebben, nou iets over zeggen? Als je niet meet, krijg je inderdaad geen aanwijzingen dat er een risico is.'

De brief die minister Schippers en staatssecretaris Van Dam donderdag aan de Tweede Kamer stuurden, betrof vooral een procesbeschrijving over de verwerking van een tip door de NVWA. De reeks vragen van Kamerleden die over de kwestie zijn gesteld willen zij begin volgende week beantwoorden. Dan moet ook duidelijk worden of de Kamer terugkomt van reces voor een spoeddebat.

In dat debat zou de NVWA zeker onder vuur komen te liggen. Toch wil Van den Berg niet simpelweg met de beschuldigende vinger naar de NVWA wijzen. Hij wijst op de vele bezuinigingsrondes en reorganisaties die de organisatie de afgelopen vijftien jaar meemaakte. Sinds begin dit decennium halveerde de mankracht van de NVWA bijna. 'Dat heeft onvermijdelijk geleid tot een afname in deskundig personeel en technische mogelijkheden om stoffen te meten die buiten het vaste patroon vallen.' Daar ligt een verantwoordelijkheid bij de politiek, vindt hij. 'Die moet in deze kwestie de hand in eigen boezem steken.'